

**МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ІСТОРІЇ**

**ЗВІТ
ПРО ВИКОНАННЯ
НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ КАФЕДРИ ІСТОРІЇ
за 2020-2021 н.р.**

*Розглянуто та затверджено
на засіданні кафедри
від «11» червня 2021 р.
протокол № 18
Зав. кафедри _____ Н.О.
Рижева*

❖ В грудні 2020 року завершено виконання двох тем науково-дослідних робіт:

Тема НДР: «Історія Півдня України в модерний та новітній час у контексті загальноісторичного розвитку»

Керівник: доктор історичних наук, в.о. доцента Нефьодов Д.В.

Виконавці: д-р іст. наук Ніколаєв І.Є., д-р іст. наук, в.о. професора Буглай Н.М., д-р іст. наук, доцент Пархоменко В.А., канд. іст. наук, доцент Іванова Т.Ю., канд. іст. наук, старший викладач Ласінська М.Ю., канд. іст. наук, старший викладач Маринченко Г.М.

Об'єкт дослідження. Південна Україна в модерний та новітній час.

Предмет дослідження. Становлення та генеза політичного, соціально-економічного та національно-культурного розвитку Півдня України в модерний та новітній час.

Мета проекту. Аналіз актуальних проблем історії Півдня України у загальноісторичному вимірі, задля формування новітньої доктрини, можливості її використання при формуванні сучасних євроінтеграційних процесів, зовнішньої політики України та внутрішньої, направленої на практичну реалізацію процесів децентралізації, окреслених вищим керівництвом Української держави.

Етапи дослідження:

1. 01.01.2018 – 31.12.2018. Мета: Дослідження актуальних аспектів історії Півдня України XIX-XX ст. на основі аналізу джерельної бази та історіографії проблеми.

2. 01.01.2019 – 31.12.2019. Мета: Здійснення аналізу громадсько-політичних, соціально-економічних та етнокультурних процесів Півдня України в період національно-визвольної боротьби 1917-1921 років, генези радянської тоталітарної системи та в новітню добу.

3. 01.01.2020 – 31.12.2020. Мета: Узагальнення результату дослідження внутрішніх та зовнішніх історичних процесів Півдня України в контексті його місця та потенціалу в сучасних євроатлантичних та регіональних (Балто-Чорноморських) інтеграційних процесах, державної політики по децентралізації влади на сучасному етапі, протистоянні агресії на Сході України.

Під час виконання проекту отримані наступні **теоретичні і практичні результати:**

- Створені концептуально-методологічні підходи вивчення актуальних проблем історії Півдня України в контексті загальноісторичних процесів, які можуть бути використані при формуванні внутрішньої і зовнішньополітичної стратегії України на сучасному етапі.

- Проаналізовані проблеми історіографії формування та розвитку громадсько-політичних, етноконфесійних та культурних процесів в регіоні.

- Висвітлено теоретико-методологічне обґрунтування державотворчих процесів на Півдні України в XX ст.

- Розкрито вплив зовнішніх факторів на формування суспільно-політичного та економічного розвитку Півдня України в XIX-XX сторіччях.

- Досліджені причини й передумови державотворчих процесів на Півдні України. Стверджується розуміння регіональною політичною та державною елітою

історичної необхідності зміни загальних принципів та основної парадигми подальшого громадсько-політичного розвитку на етапі революційної трансформації суспільства.

- Обґрунтована необхідність актуалізації дослідження інституційно-правових механізмів діяльності державно-політичних інституцій Півдня України.

- Виокремлені пріоритетні напрями дослідження державотворчих процесів Балто-Чорноморського регіону в форматі українсько-литовських взаємин.

- Проаналізовані фактори, що сприяють формуванню ефективної системи транскордонного співробітництва Півдня України в контексті євроінтеграції.

- Розглянуто євро регіональний потенціал регіону.

- Проаналізовано стан етноконфесійних та міжнаціональних стосунків на сучасному етапі.

- Увічнено пам'ять учасників антитерористичної операції, жертв воєн та політичних репресій у Миколаївській області, а також реалізація суспільно значущих пошуково-видавничих проєктів, зокрема, підготовка до видання науково-документальної серії видання «Реабілітовані історією. Миколаївська область».

- Розглянуті перспективні напрями досліджень з даної проблематики.

Тема НДР: «Комплексне дослідження археологічних пам'яток Нижнього Побужжя III тис. до н.е. – XV ст. (пам'яткоохоронний аспект)»

Керівник: доктор історичних наук, професор Рижева Н.О.

Виконавці: старший викладач Горбенко К.В., старший викладач Смирнов О.І., канд. іст. наук Козленко Р.В., канд. іст. наук, старший викладач Кузовков В.В., канд. іст. наук, доцент Хрящевська Л.М., фахівець лабораторії археології та етнографії Смирнов Л.І.

Об'єкт дослідження – археологічні пам'ятки регіону Нижнього Побужжя доби бронзи, античності та середньовіччя.

Мета роботи – комплексний аналіз стану збереженості археологічних пам'яток Нижнього Побужжя між Тилігульським лиманом та гирлом Дніпра, встановлення часу їх виникнення, системи розташування, особливостей матеріальної культури та етнічної приналежності населення. Оцінка стану збереженості курганів, поселень, городищ, військових таборів та могильників нижньої течії р. Південний Буг, особливо тих яким загрожує зникнення через господарську та техногенну діяльність, а також вітрову та хвильову ерозії (дефляція та абразія).

Методи дослідження – історико-генетичний, порівняльно-історичний, проблемно-хронологічний та метод періодизації, а також спеціальні методи: картографічний, геодезична зйомка, археологічна розвідка, збори підйомного матеріалу, шурфування, датування (стратиграфічне, типологічне, серіація тощо).

Визначено території поширення пам'яток епохи бронзи, античності та середньовіччя степової зони нижньої течії Південного Бугу, стан їх збереженості, розроблено заходи з їхнього подальшого використання та збереження. Поповнено джерельну базу вивчення матеріальної культури давнього населення регіону. Отримано нові дані для реконструкції давньої історії Південної України, що

можна використовувати при підготовці фахівців з історії, археології, етнології та краєзнавства.

Здійснено моделювання процесу культуро генезу давнього населення регіону від доби бронзи до середньовіччя.

На основі результатів виконаних досліджень оновлено перелік археологічних пам'яток степової зони нижньої течії Південного Бугу; уточнено їх топографію та планіграфію; розроблено комплекс заходів щодо їх збереження, поповнено державний музейний фонд України новими артефактами, складено паспорти на об'єкти культурної спадщини регіону, створено схеми туристичних маршрутів з метою розвитку креативного туризму в регіоні.

Упровадження наукової розробки дозволить поліпшити справу збереження історико-культурної спадщини України та створити підґрунтя для розвитку туристичної галузі в регіоні.

Для досягнення мети розв'язано наступні завдання:

- систематизовано та здійснено ґрунтовний історіографічний аналіз праць, присвячених досліджуваній проблемі, визначивши місце та характерні риси, властиві історіографії з теми;
- проаналізовано теоретичні засади вітчизняних та іноземних дослідників, які вивчають давню історію регіону;
- простежено, як продукується феномен археологічних пам'яток в межах регіональної історії Нижнього Побужжя в написаних "історико-національних метриках українського народу" спеціалістами-фахівцями;
- проведено польові дослідження пам'яток (розвідку з інструментальною зйомкою та шурфуванням);
- складено детальний перелік археологічних пам'яток епохи бронзи, античності та середньовіччя (з GPS координатами) в зоні досліджень та оцінити їх технічний стан;
- вивчено наявний археологічний матеріал та розроблено детальна хронологія пам'яток;
- з'ясована роль і місце кожного складника, визначивши характер і чинники розриву між рівнем історичного та археологічного знання через реконструкцію історичних процесів в регіоні та визначення соціокультурних контактів з етнічними спільнотами Центральної та Східної Європи;
- складено плани археологічних пам'яток за даними їхнього сучасного стану;
- розроблено комплекс заходів щодо збереження археологічних пам'яток;
- розроблено туристичні маршрути.

Центральна ідея. Введення в науковий обіг нових археологічних пам'яток та артефактів. Висвітлення матеріалів попередніх досліджень з точки зору новітніх наукових розробок у результаті чого встановлено, що упродовж тисячоліть відбувалася інтеграція етносів, що населяли територію Степового Побужжя до європейської етнічно-культурної спільноти.

На підставі відкриття нових та вже досліджених археологічних джерел на теренах вказаного регіону, учасниками проекту побудована модель приналежності населення Північного Причорномор'я до етнокультурного континууму Центральної та Східної Європи III тис. до н.е. – XV ст. н.е.

Фундаментальне значення роботи полягає у залученні додаткових даних для вивчення маловідомих історико-культурних феноменів давнього населення степової частини України.

Теоретичне значення проекту полягає у виявленні та вивченні нових та систематизації і узагальненні відомих даних про археологічні пам'ятки нижньої течії Південного Бугу, осмисленні в руслі сучасних тенденцій розвитку світової та вітчизняної історичної та археологічної науки.

Прикладне значення полягає у здобутті нових даних про сучасний стан стародавніх пам'яток степової зони нижньої течії р. Південний Буг та розробці комплексу заходів по їхньому вивченню та максимальному збереженню. Поповнення музейного фонду України новими артефактами. Створення туристичних маршрутів, програм для археологічного та зеленого туризму.

❖ *В січні 2021 року розпочато дослідження за новими темами науково-дослідної роботи:*

Тема НДР: «Історична освіта в умовах створення інноваційного освітнього середовища».

Керівник: доктор історичних наук, в.о. доцента Нефьодов Д.В.

Виконавці: д-р іст. наук, професор Рижева Н.О., д-р іст. наук, в.о. професора Буглай Н.М., д-р іст. наук, доцент Пархоменко В.А., канд. іст. наук, старший викладач Ласінська М.Ю., канд. іст. наук, старший викладач Маринченко Г.М.

Етап на I півріччя 2021 року: Збір та обробка матеріалу

Тема НДР: «Етнокультурні та міжнародні зв'язки населення Степового Побужжя у домодерний та ранньомодерний час».

Керівник: канд. іст. наук, старший викладач Кузовков В.В.

Виконавці: старший викладач Горбенко К.В., старший викладач Смирнов О.І., канд. іст. наук, старший викладач Ласінська М.Ю., канд. іст. наук, доцент Хрящевська Л.М.

Етап на I півріччя 2021 року: Аналіз джерел та архівних матеріалів. Археологічні дослідження пам'яток Степового Побужжя домодерного часу.

Публікації у наукометричних базах Scopus та Web of Science

№	ПІБ автора	Назва статті	Реквізити статті	Посилання або DOI	Назва бази (Scopus/WoS)
1	Рижева Н.О. (у співавторстві)	Military-historical collections in the context of the formation and development of the museum network of Ukraine in the 19 th – early 20 th centuries	East European Historical Bulletin. – Drohobych: Publishing House “Helvetica”, 2020. – Issue 17. – С. 69-78	10.24919/2519-058x.17.218196 Web of Science	WoS
2	Nataliia I. Rudkevych, Kateryna I. Hotsuliak, Hanna M. Marynchenk , Lyudmila M. Hryashchevska and Tetiana Yu. Ivanova	The development of teachers’ professional competence within the conditions of modernization of the educational environment	Revista Tempos E Espaços Em Educação, – 2020 –13(32). – С.1-22.	https://doi.org/10.20952/revtee.v13i32.14728	WoS
3	Нефьодов Д. В.	Development of the shipbuilding industry of Ukraine in the postwar period (1946–1965)	Сторінки історії. 2020. № 52	прийнято до друку (є довідка)	WOS
4	Буглай Н.М. (у співавторстві)	Кінець епохи колоніалізму як чинник європейської політики Великобританії (1940-1950-ті рр.)	Український історичний журнал. – Київ. – 2020. – № 5. – С. 103–119.	http://uhj.history.org.ua/cgi-bin/uhj/jrn.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=uhj&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE-&2_S21STR=UIJ_2020_5_10	WOS
5	Машталір В.В., Гріффен Л.О., Рижева Н.О.	Історичні процеси становлення наукової парадигми	Збірник наукових праць Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка. К.: ВІКНУ, 2020. № 68. С.110-119	https://doi.org/10.17721/2519-481X/2020/68-12	

6	Кудінов Д. Пархоменко В.	Класифікація форм і методів соціальної та політичної боротьби українського селянства на початку ХХ століття	Український історичний журнал. 2021. № 1. С. 133-146.	http://uhj.history.org.ua/cgi-bin/uhj/jrn.exe?I21DBN=LIN&P21DBN=uhj&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILEA=&2_S21STR=UIJ_2021_1_11	WOS
7	Буглай Н.М. (у співавторстві)	До питання про конформізм і нонконформізм творчої інтелігенції в Україні у 1920–1930-х рр.	Український історичний журнал. 2021. № 2.	вихід 30 червня 2021 (довідка редколегії про прийняття до друку)	WOS

Публікації у періодичних виданнях країн ОЕСР

№	ПІБ автора	Назва статті	Реквізити статті	Посилання або DOI	Країна
1	Рижева Н.О. (у співавторстві)	The Driving Power of Social Processes from the Perspective of History of Science and Technology	intellectual archive	DOI: 10.32370/IA_2020_09_9	
2	Маринченко Г. М.	Карти «Проппа» і «Пассаторе» у розвитку мовленнєвої компетентності на уроках суспільствознавчих дисциплін	Sciences of Europe. – 2020. - № 58. – Vol. 4.	https://www.europe-science.com	Praha, Czech Republic
3	Нефьодов Д. В.	The Use of Local Lore Materials at Lessons of History of Ukraine in Secondary General Education Institutions	Intellectual Archive. 2020. April-June. P. 74–77.	http://www.intellectuararchive.com/Journal_Files/IAJ_2020_02.pdf	Канада
4	Пархоменко В.А.	Спогади В. Феста як джерело з історії революційних подій на Миколаївщині у 1918 р.	International independent scientific journal. 2020. № 22.(2) С.20-22.	http://www.iis-journal.com/wp-content/uploads/2020/12/IISJ_22_2.pdf	Польща
5	Хрящевська Л.М.	Дослідження традиційної культури та народної творчості українців етнологами Київської школи	Colloquium-journal № 18 (70), 2020. Część 3. S. 4-9.	https://doi.org/10.24411/2520-6990-2020-12020	Warszawa, Polska

6	Хрящевська Л.М.	Теоретико-методологічні підходи до вивчення культурогенезу українського народу	Colloquium-journal №21 (73), 2020 Część 1. S. 14-18.	https://doi.org/10.24411/2520-6990-2020-12107	Warszawa , Polska
7	Хрящевська Л.М.	Естетичні цінності світогляду українців як чинник гармонізації етнокультурного буття	Colloquium-journal №31 (83), 2020 Część 3. S. 28-33	https://doi.org/10.24412/2520-2480-2020-3183-28-33	Warszawa , Polska
8	Іванова Т.Ю., Маринченко Г.М.	Реалізація технологій критичного мислення під час вивчення курсу «Нова історія країн Сходу»	Sciences of Europe. – 2020. - № 50. – Vol. 4. – p. 32-37.	https://www.europe-science.com	Praha, Czech Republic
9	Буглай Н.М.	Карпатський єврорегіон у системі українсько-польської взаємодії	The 4 th International scientific and practical conference “The world of science and innovation” (November 11-13, 2020) Cognum Publishing House, London, United Kingdom. 2020. P. 266-271.	https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2020/11/THE-WORLD-OF-SCIENCE-AND-INNOVATION-11-13.11.2020.pdf	Великобританія
10	Vyacheslav Gerasimov, Roman Reyda, Oleksandr Smirnov	Forschungen der internationalen Schwarzmeer-Unterwasser Archäologischen-Expedition im versunkenen Teil der antikes Stadt Olbia auf der Kinburn Nehrung im Jahre 2019.	IN POSEIDONS REICH XXV, DEGUWA. –Frankfurt am Main, 2020. – P. 18.		Німеччина
11	Vyacheslav Gerasimov, Roman Reyda, Oleksandr Smyrnov , Piotr Prejs	The Ancient Ship Wreck of the 4 ht\ Early 3 ht Century BC at Kinburn Spit, Black Sea (Ukraine).	SKYLLIS, Deutsche Gesellschaft zur Förderung der Unterwasserarchäologie e.V. №18 Jahrgang 2018 (Heft 2 - 2020). – P. 186-196.		Німеччина

12	Маринченко А.Н., Иванова Т.Ю.	Коминтерн в боротьбе против религии (на примере религиозной политики в УРСР).	Paginae Historiae Sborník Národního Archivu. – 2020. – 28/2. – P. 219-231	https://www.nacr.cz	Praha, Czech Republic
13	Маринченко Г.М., Ревенко В.В.	Організація навчання з використанням технологій дистанційної освіти в Україні	Journal of science. Lyon. – 2020. – 15. – p. 29-31.	http://www.joslyon.com	Lyon, France
14	Маринченко Г.М.	Формування критичного мислення студентів під час вивчення дистанційного навчання	International scientific journal «Grail of Science». – № 4 (May, 2021). – p. 463-467.	https://doi.org/10.36074/grail-of-science.07.05.2021.083	Відень, AUT
15	Нефьодов Д.В.	Historical Science in the Countries of the European Union as a Factor of Unification and Reconciliation: Experience for Ukraine in the Context of European Integration	Intellectual Archive. 2021. January–March. P. 38–41.	http://intellectualarchive.com/Journal_Files/IAJ_2021_01.pdf	Канада
16	Нефьодов Д.В. (у співавторстві: Svitlana Zaskaleta)	Pedagogical and social significance of historical local lore in modern institutions of general secondary education and institutions of higher education	Intellectual Archive. 2021. April–June. P. 11–15.	http://intellectualarchive.com/Journal_Files/IAJ_2021_04.pdf	Канада
17	Хрящевська Л.М.	Господарський розвиток міського простору Миколаєва в другій половині XIX – початку XX ст.	Colloquium-journal №91 (96), 2021. Część 2. (Warszawa, Polska). str. 60. S. 4-9.	http://www.colloquium-journal.org/996-2	Польща
18	Горбенко К.В.	Розкопки господарсько-ритуального комплексу на території городища Дикий Сад	Badania archeologiczne w Polsce środkowowschodniej, zachodniej Białorusi i Ukrainie 26–27 maja 2021 roku. XXXVI lubelska konferencja. Lublin, 2021. – P. 27.		Польща

19	Буглай Н.М.	Висвітлення зовнішньополітичних пріоритетів Польщі у працях сучасних українських науковців	Scientific discussion. VOL 1, No 51. Praha, Czech Republic, 2021. Pp. 20-24.	http://scientific-discussion.com/wp-content/uploads/2021/02/VOL-1-No-51-2021.pdf	Чехія
20	Buglay N. (у співавторстві)	Trends the professional training of history teachers in the system of pedagogical education in the context of Ukraines integration into European education	Norwegian Journal of development of the International Science № 62/2021. VOL.2: University of Oslo. Oslo, Norway. 2021. Pp. 25-28.	https://drive.google.com/file/d/1O1bUBeTRBRr1Zf3VRT77nm2EJfMI8uUj/view?usp=sharing	Норвегія

Публікації у фахових виданнях категорій А та Б

№	ПІБ автора	Назва статті	Реквізити статті	Посилання або DOI	Категорія
1	Маринченко Г.М.	Метод «гексагон» і розвиток критичного мислення на уроках історії	Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія». – 2020. – Випуск 1 (11). – 290 с. – С.154–157	10.31339/2413-3329-2020-1(11)-154-157	Б
2	Буглай Н.М. Заскалета С.Г.	Застосування міжпредметних зв'язків для забезпечення якості вищої освіти	Неперервна професійна освіта: теорія і практика. Науково-методичний журнал. К.: ТОВ «Видавниче підприємство «Едельвейс». Випуск 3 (64). Серія: Педагогічні науки, 2020. – С. 102–108	http://npo.kubg.edu.ua/article/view/215300/215389	Б
3	Ласінська М.Ю.	Дореволюційна преса, як джерело з історії єврейських міжконтинентальних міграцій кінця ХІХ – початку ХХ століття	<i>Емінак: науковий щоквартальник</i> , (4(32), 237-252.	https://doi.org/10.33782/eminak2020.4(32).483	Б
4	Горбенко К.В.	Залишки будівельних об'єктів «цитаделі» городища Дикий Сад	Старожитності Лукомор'я. 2020. № 1(1). 174 с.	http://www.lukomor.mosk.mksat.net	Б
5	Ткаля О.В.	Розуміння належного	Вчені записки Таврійського національного		Б

		врядування в сучасних умовах	університету імені В. І. Вернадського. Серія: юридичні науки. Том 31 (70) № 2, 2020. С.142-150		
6	Машталір В.В., Гріффен Л.О., Рижєва Н.О.	Історичні процеси становлення наукової парадигми	Збірник наукових праць Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка. К.: ВІКНУ, 2020. № 68. С.110-119	https://doi.org/10.17721/2519-481X/2020/68-12	Б
7	Маринченко Г.М.	Таксономія Блума: можливості використання при підготовці майбутніх вчителів історії	Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. – 2021. –№ 76.	https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.76-2.4	Б
8	Пархоменко В.А.	Суспільно-політичне життя Миколаєва у 1917 р. на сторінках місцевої преси.	Старожитності Лукомор'я. 2021. № 3(6). С.150-161.	http://www.lukomor.mosk.mksat.net/index.php/lukomor/article/view/86/78	Б
9	Гуревич Р., Пархоменко В. , Кадемія М.	Мережні технології в онлайн навчання у закладах вищої освіти	Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. Збірник наукових праць. Вінниця, 2021 Вип.59.	https://vspu.net/sit/index.php/sit/issue/view/185/180	Б
10	Горбенко К.В.	Будівельні споруди південної частини «цитаделі» Дикий Сад	<i>Емінак: науковий щоквартальник</i> , (1(33), 36-66.	https://doi.org/10.33782/eminak2021.1(33).491	Б
11	Кузовков В.В.	Походи русів у Табарістан у другій половині IX – на початку X століть: маршрут і місце у міжнародних відносинах (за матеріалами Ібн Ісфандійара)	<i>Емінак: науковий щоквартальник</i> , (1(33), 318-327.	https://doi.org/10.33782/eminak2021.1(33).510	Б

Монографії

№	ПІБ автора	Співавтори	Назва	Реквізити видання	Авторська частка у др.арк.
1	Нефьодов Д. В.	Горбуров Є. Г., Репіхович-Гаврилюк О. С.	Володимир Ключник – вірний син землі	Миколаїв: Іліон, 2020	3 д.а.
2	Пархоменко В.А.	Волос О.В., Гладун В.В., Ніколаєв І.Є. та ін.	Голгофа правди і науки. Освітняни Миколаївщини - жертви репресивно- каральної системи.	Миколаїв: ОППО, 2021. - 238 с.	3 д.а.

Статті та тези зі студентами

№	ПІБ автора-студента	Співавтор/керівник (ПІБ викладача)	Вид видання (стаття/тези)	Назва	Реквізити видання
1	Сантар Р.В.	Рижєва Н.О.	Тези	Вплив вивчення історії України на формування патріотизму, громадянської та державницької свідомості молоді.	II Всеукраїнська науково-практична конференція «Патріотичне виховання особистості в умовах сучасного освітнього простору: досвід, тенденції та проблеми» (в друці)
2	Беляєва К.	Маринченко Г.М.	стаття	Використання технології критичного мислення «7 кластерів» та «метод RED» на уроках історії	Гуманітарний корпус: [збірник наукових статей з актуальних проблем філософії, культурології, психології, педагогіки та історії] – Випуск 31. – Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2020. – 117 с. – С. 64-66.
3	Українцев а О.О.	Маринченко Г.М.	стаття	Сучасний стан інклюзивної освіти в Україні	Київський науково-педагогічний вісник. – 2020 – № 20. – С. 59-66
4	Беляєва К.О.	Маринченко Г.М.	стаття	Контроверсійні питання на уроках історії: до суті поняття	Київський науково-педагогічний вісник. – 2020 – № 20. – С. 4-8
5	Беляєва К.О.	Маринченко Г.М.	тези	Особистісно-орієнтовані технології навчання та їх використання на уроках історії	Topical issues of the development of modern science. Abstracts of the 4th International scientific and practical conference. Publishing House “ACCENT”. Sofia, Bulgaria. 2019. Pp. 303-308. URL: http://sci-conf.com.ua . (співавтор)

6	Клименко Л.В.	Маринченко Г.М.	тези	Курс «Громадянська освіта» і формування свідомого громадянина	Актуальні проблеми сучасної освіти: реалії та перспективи: Матеріали Всеукраїнської конференції студентів та викладачів закладів вищої та фахової передвищої освіти. Тези доповідей учасників конференції. – Маріуполь: ВСП «Маріупольський фаховий коледж ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», 2020 р. – 405 с. – С. 21-22.
7	Таранова А. А.	Маринченко Г.М.	тези	Ігри на уроках історії під час актуалізації знань та мотивації навчальної діяльності	Актуальні проблеми сучасної освіти: реалії та перспективи: Матеріали Всеукраїнської конференції студентів та викладачів закладів вищої та фахової передвищої освіти. Тези доповідей учасників конференції. – Маріуполь: ВСП «Маріупольський фаховий коледж ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», 2020 р. – 405 с. – С. 26-27.
8	Таранова А. А.	Маринченко Г.М.	тези	«РАФТ» на уроках історії	Педагогіка та психологія сьогодні: постулати минулого і сучасні теорії: Збірник наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (16–17 жовтня 2020 р., м. Одеса). – Одеса: ГО «Південна фундація педагогіки», 2020. – 180 с. – С. 133-135.
9	Кашперук Н.А.	Маринченко Г.М.	тези	Нацистський життєвий простір у Північному Причорномор'ї: плани Гітлера щодо Миколаївщини (1941-1944 рр.)	The V th International scientific and practical conference «Study of modern problems of civilization» (October 19-23, 2020 Oslo, Norway 2020. 516 p. – P. 144-145.
10	Ковалевич Д.О.	Маринченко Г.М.	тези	Діджиталізації освітнього процесу в Україні	The VIII th International scientific and practical conference «Modern problems in science», November 09-12, 2020, Prague, Czech Republic. 722 p. – P. 450-452.

11	Клименко Л.В.	Маринченко Г.М.	тези	Сучасна практична реалізація інтерактивного навчання на уроках історії	9-10 листопада 2020 р., м. Львів
12	Таранова А. А.	Маринченко Г.М.	тези	Дидактичні ігри на уроках історії для старшої школи	13-14 листопада Харків
13	Беляєва К.О.	Маринченко Г.М.	тези	Участь ЗСУ в миротворчій операції ЄС «Аталанта»	27 листопада 2020 р. м. Київ
14	Кабаль М.В.	Маринченко Г.М.	тези	«Шість капелюхів мислення Едварда де Боно» на уроках історії і розвиток критичного мислення учнів	25-26 листопада 2020 р., Рівно
15	Беляєва К.О.	Маринченко Г.М.	тези	Музейна педагогіка на уроках історії	26 листопада 2020 р., м. Київ
16	Українцев а О.О.	Іванова Т.Ю.	Тези	Тайвань – як американський важель впливу на КНР	Китайська цивілізація: традиції та сучасність : матеріали XIV міжнародної наукової конференції, 5 листопада 2020 р. – Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2020. – С. 191 – 194.
17	Ковалевич Д.О.	Іванова Т.Ю.	Тези	Історія розвитку українсько-китайського співробітництва у науково-технічній сфері на сучасному етапі	Китайська цивілізація: традиції та сучасність : матеріали XIV міжнародної наукової конференції, 5 листопада 2020 р. – Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2020. – С. 188 – 191.
18	Беляєва К.О., Маснюк В.Р.	Іванова Т.Ю.	Тези	Специфіка та історія китайського мовознавства	Китайська цивілізація: традиції та сучасність : матеріали XIV міжнародної наукової конференції, 5 листопада 2020 р. – Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2020. – С. 465 – 467.
19	Ковалевич Д.	Буглай Н.М.	тези	Патріотичне виховання студентів на сучасному етапі	II Всеукраїнська науково-практична конференція «Патріотичне виховання особистості в умовах сучасного освітнього простору: досвід, тенденції та проблеми»

20	Валєєва П.Р.	Рижева Н.О.	Тези	Кіннота як спосіб трансформації військової сили в історії цивілізації	Міжрегіональна науково-практична онлайн-конференцію «Сучасна освіта: проблеми, реалії та перспективи»
21	Батрак В.В.	Рижева Н.О.	Тези	Поєднання наукових знань і духовних практик у давніх культурах (на прикладі Месопотамії)	Міжрегіональна науково-практична онлайн-конференцію «Сучасна освіта: проблеми, реалії та перспективи»
22	Бурякова Н.В.	Маринченко Г.М.	тези	Підготовка проектів громадського бюджету і формування активної громадянської позиції учнівської молоді	Рівень ефективності та необхідність впливу суспільних наук на розвиток сучасної цивілізації: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 26–27 лютого 2021 р.). Львів: ГО
23	Беляєва К., Маснюк В.	Маринченко Г.М.	тези	Свято-Введенська церква: таємнича пам'ятка Херсонщини	Історія України в регіональному та глобальному вимірах: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної онлайн конференції, м. Маріуполь, 25 лютого 2021 р. Маріуполь: ДонДУУ, 2021. 210 с. – С. 113-115.
24	Беляєва К.	Маринченко Г.М.	тези	Олешківська січ як «Горе-Запорожжя»	Матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції : «Історико-філософські дослідження молодих учених». Частина 1. (22-23 квітня 2021 р., м. Суми). Суми: ФОП Цьома С.П., 2021. – 109 с. – С. 12-13
25	Таранова А.А.	Маринченко Г.М.	тези	Мехмед II та Влад III: до історії взаємин	Матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції : «Історико-філософські дослідження молодих учених». Частина 2. (22-23 квітня 2021 р., м. Суми). Суми: ФОП Цьома С.П., 2021. – 109 с. – С.73-75.
26	Сантар Р.В.	Маринченко Г.М.	тези	Льблінська унія в історичній ретроспективі	Матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції : «Історико-філософські дослідження молодих учених». Частина 2. (22-23 квітня 2021 р., м. Суми). Суми: ФОП Цьома

					С.П., 2021. – 109 с. – С. 50-54.
27	Українець а О.О.	Маринченко Г.М.	стаття	Сучасний стан розвитку інклюзивної освіти в різних країнах світу та історія впровадження інклюзії в Україні	Український психолого-педагогічний науковий збірник – № 23. – 2021. – . (у друці)
28	Сантар Р.В.	Маринченко Г.М.	стаття	Використання технологій критичного мислення на уроках історії з елементами медіаграмотності	Київський науково-педагогічний вісник – № 23. – 2021 (у друці)
29	Беляєва К.О.	Нефьодов Д.В.	стаття	Профілактика явища булінгу в учнівському середовищі	«Сучасна освіта: проблеми, реалії та перспективи». Матеріали Міжрегіональної науково-практичної онлайн-конференції (м. Миколаїв, 29 квітня 2021 року) / [за заг. ред. д.і.н., проф. Н. О. Рижевої]. Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2021. С. 37–40.
30	Михалевська А.	Хрящевська Л.М.	стаття	Динаміка зміни чисельності міських поселень Південної України	Матеріали XI Міжнародної наукової конференції “Аркасівські читання” Історичні та краєзнавчі дослідження: виклики та перспективи”. Миколаїв. 21-23 травня 2021 р.
31	Савченко Р.	Хрящевська Л.М.	стаття	Специфіка та особливості етнічного складу міського населення Півдня України	Матеріали XI Міжнародної наукової конференції “Аркасівські читання” Історичні та краєзнавчі дослідження: виклики та перспективи”. Миколаїв. 21-23 травня 2021 р.
32	Беляєва К.	Пархоменко В.А.	тези	Політичні події на Миколаївщині у 1918 р. у мемуарах В. Феста	Пріоритети розвитку суспільних наук у ХХІ столітті: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, Україна, 9–10 квітня 2021 року). – Одеса : ГО «Причорноморський центр досліджень проблем суспільства», 2021. –С. 5-7.

33	Маснюк В.	Пархоменко В.А.	тези	Мемуаристика про березневе повстання 1918 р. у Миколаєві.	Пріоритети розвитку суспільних наук у ХХІ столітті: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, Україна, 9–10 квітня 2021 року). – Одеса : ГО «Причорноморський центр досліджень проблем суспільства», 2021. –С. 20-22.
34	Назарова Ю.	Пархоменко В.А.	тези	Спогади Л. Чикаленка про добу Директорії УНР (1919-1920 рр.)	Збірник наукових праць за матеріалами Міжрегіональної науково-практичної онлайн-конференції «Сучасна освіта: проблеми, реалії та перспективи»(м. Миколаїв, 29 квітня 2021 року).
35	Українцев а О.	Пархоменко В.А.	тези	Українська революція 1917-1921 рр. в мемуарних свідченнях П. Білона	Збірник наукових праць за матеріалами Міжрегіональної науково-практичної онлайн-конференції «Сучасна освіта: проблеми, реалії та перспективи»(м. Миколаїв, 29 квітня 2021 року).
36	Жирок Юрій	Горбенко К.В.	тези	Матеріали городища Дикий Сад в контексті взаємозв'язків спільнот епохи пізньої бронзи Циркумпонтійського регіону	Борисфеніка II: пам'яті В.В.Крутілова (археологічні дослідження острова Березань у контексті європейської історії), 5-6 травня 2021 р. Миколаїв: НДЦ «Лукомор'є», 2021. 124 с. С. 14-17.
37	Жирок Юрій	Горбенко К.В.	тези	Розкопки господарсько-ритуального комплексу на території городища Дикий Сад	Badania archeologiczne w Polsce środkowowschodniej, zachodniej Białorusi i Ukrainie 26–27 maja 2021 roku. XXXVI lubelska konferencja.Lublin, 2021. – P. 27.
38	Маснюк В.Р.	Буглай Н.М.	тези	Міжнародне гуманітарне право в діяльності ООН на сучасному етапі	«Сучасна освіта: проблеми, реалії та перспективи». Матеріали Міжрегіональної науково-практичної онлайн-конференції (м. Миколаїв, 29 квітня 2021 року) / [за заг. ред. д.і.н., проф. Н. О. Рижевої]. — Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2021. — С. 123-126. (електронний варіант).

39	Ковалевич Д.О.	Буглай Н.М.	тези	Стратегічні орієнтири шкільної освітньої політики німецької окупаційної влади на території України	«Сучасна освіта: проблеми, реалії та перспективи». Матеріали Міжрегіональної науково-практичної онлайн-конференції (м. Миколаїв, 29 квітня 2021 року) / [за заг. ред. д.і.н., проф. Н. О. Рижевої]. — Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2021. — С. 127-132. (електронний варіант).
40	Кабаль М.В.	Буглай Н.М.	тези	Сучасні інформаційні технології у підготовці вчителя історії	Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Наука. Студентство. Сучасність»Професійне становлення майбутнього фахівця в умовах викликів сьогодення: реалії, проблеми, перспективи вирішення» (м. Миколаїв, 12 травня 2021 року). — Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2021. (електронний варіант).
41	Валєєва П.Р.	Рижева Н.О.	Тези	Кіннота як спосіб трансформації військової сили в історії цивілізації	Міжрегіональна науково-практична онлайн-конференцію «Сучасна освіта: проблеми, реалії та перспективи»
42	Батрак В.В.	Рижева Н.О.	Тези	Поєднання наукових знань і духовних практик у давніх культурах (на прикладі Месопотамії)	Міжрегіональна науково-практична онлайн-конференцію «Сучасна освіта: проблеми, реалії та перспективи»
43	Бурякова Н.В.	Маринченко Г.М.	тези	Підготовка проектів громадського бюджету і формування активної громадянської позиції учнівської молоді	Рівень ефективності та необхідність впливу суспільних наук на розвиток сучасної цивілізації: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 26–27 лютого 2021 р.). Львів: ГО
44	Беляєва К., Маснюк В.	Маринченко Г.М.	тези	Свято-Введенська церква: таємнича пам'ятка Херсонщини	Історія України в регіональному та глобальному вимірах: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної онлайн конференції, м. Маріуполь, 25 лютого 2021 р. Маріуполь:

					ДонДУУ, 2021. 210 с. – С. 113-115.
45	Беляєва К.	Маринченко Г.М.	тези	Олешківська січ як «Горе-Запорожжя»	Матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції : «Історико-філософські дослідження молодих учених». Частина 1. (22-23 квітня 2021 р., м. Суми). Суми: ФОП Цьома С.П., 2021. – 109 с. – С. 12-13
46	Таранова А.А.	Маринченко Г.М.	тези	Мехмед II та Влад III: до історії взаємин	Матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції : «Історико-філософські дослідження молодих учених». Частина 2. (22-23 квітня 2021 р., м. Суми). Суми: ФОП Цьома С.П., 2021. – 109 с. – С.73-75.
47	Сантар Р.В.	Маринченко Г.М.	тези	Люблінська унія в історичній ретроспективі	Матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції : «Історико-філософські дослідження молодих учених». Частина 2. (22-23 квітня 2021 р., м. Суми). Суми: ФОП Цьома С.П., 2021. – 109 с. – С. 50-54.
48	Українець а О.О.	Маринченко Г.М.	стаття	Сучасний стан розвитку інклюзивної освіти в різних країнах світу та історія впровадження інклюзії в Україні	Український психолого-педагогічний науковий збірник – № 23. – 2021. – . (у друці)
49	Сантар Р.В.	Маринченко Г.М.	стаття	Використання технологій критичного мислення на уроках історії з елементами медіаграмотності	Київський науково-педагогічний вісник – № 23. – 2021 (у друці)
50	Беляєва К.О.	Нефьодов Д.В.	стаття	Профілактика явища булінгу в учнівському середовищі	«Сучасна освіта: проблеми, реалії та перспективи». Матеріали Міжрегіональної науково-практичної онлайн-конференції (м. Миколаїв, 29 квітня 2021 року) / [за заг. ред. д.і.н., проф. Н. О. Рижової]. Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2021. С. 37–40.

51	Михалевська А.	Хрящевська Л.М.	стаття	Динаміка зміни чисельності міських поселень Південної України	Матеріали XI Міжнародної наукової конференції “Аркасівські читання” Історичні та краєзнавчі дослідження: виклики та перспективи”. Миколаїв. 21-23 травня 2021 р.
52	Савченко Р.	Хрящевська Л.М.	стаття	Специфіка та особливості етнічного складу міського населення Півдня України	Матеріали XI Міжнародної наукової конференції “Аркасівські читання” Історичні та краєзнавчі дослідження: виклики та перспективи”. Миколаїв. 21-23 травня 2021 р.
53	Беляєва К.	Пархоменко В.А.	тези	Політичні події на Миколаївщині у 1918 р. у мемуарах В. Феста	Пріоритети розвитку суспільних наук у ХХІ столітті: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, Україна, 9–10 квітня 2021 року). – Одеса : ГО «Причорноморський центр досліджень проблем суспільства», 2021. –С. 5-7.
54	Маснюк В.	Пархоменко В.А.	тези	Мемуаристика про березневе повстання 1918 р. у Миколаєві.	Пріоритети розвитку суспільних наук у ХХІ столітті: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, Україна, 9–10 квітня 2021 року). – Одеса : ГО «Причорноморський центр досліджень проблем суспільства», 2021. –С. 20-22.
55	Назарова Ю.	Пархоменко В.А.	тези	Спогади Л. Чикаленка про добу Директорії УНР (1919-1920 рр.)	Збірник наукових праць за матеріалами Міжрегіональної науково-практичної онлайн-конференції «Сучасна освіта: проблеми, реалії та перспективи»(м. Миколаїв, 29 квітня 2021 року).
56	Українець О.	Пархоменко В.А.	тези	Українська революція 1917-1921 рр. в мемуарних свідченнях П. Білона	Збірник наукових праць за матеріалами Міжрегіональної науково-практичної онлайн-конференції «Сучасна освіта: проблеми, реалії та перспективи»(м. Миколаїв, 29 квітня 2021 року).

57	Жирок Юрій	Горбенко К.В.	тези	Матеріали городища Дикий Сад в контексті взаємозв'язків спільнот епохи пізньої бронзи Циркумпонтійського регіону	Борисфеніка II: пам'яті В.В.Крутілова (археологічні дослідження острова Березань у контексті європейської історії), 5-6 травня 2021 р. Миколаїв: НДЦ "Лукомор'є", 2021. 124 с. С. 14-17.
58	Жирок Юрій	Горбенко К.В.	тези	Розкопки господарсько-ритуального комплексу на території городища Дикий Сад	Badania archeologiczne w Polsce środkowowschodniej, zachodniej Białorusi i Ukrainie 26–27 maja 2021 roku. XXXVI lubelska konferencja.Lublin, 2021. – P. 27.
59	Маснюк В.Р.	Буглай Н.М.	тези	Міжнародне гуманітарне право в діяльності ООН на сучасному етапі	«Сучасна освіта: проблеми, реалії та перспективи». Матеріали Міжрегіональної науково-практичної онлайн-конференції (м. Миколаїв, 29 квітня 2021 року) / [за заг. ред. д.і.н., проф. Н. О. Рижевої]. — Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2021. — С. 123-126. (електронний варіант).
60	Ковалевич Д.О.	Буглай Н.М.	тези	Стратегічні орієнтири шкільної освітньої політики німецької окупаційної влади на території України	«Сучасна освіта: проблеми, реалії та перспективи». Матеріали Міжрегіональної науково-практичної онлайн-конференції (м. Миколаїв, 29 квітня 2021 року) / [за заг. ред. д.і.н., проф. Н. О. Рижевої]. — Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2021. — С. 127-132. (електронний варіант).
61	Кабаль М.В.	Буглай Н.М.	тези	Сучасні інформаційні технології у підготовці вчителя історії	Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Наука. Студентство. Сучасність»Професійне становлення майбутнього фахівця в умовах викликів сьогодення: реалії, проблеми, перспективи вирішення» (м. Миколаїв, 12 травня 2021 року). — Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2021. (електронний варіант).

Тези (участь у конференціях)

№	ПІБ автора	Назва тез	Назва конференції, дата та місце проведення	Реквізити видання
1	Рижева Н.О.	Науково-теоретичні розробки та їх впровадження в суднобудування Півдня України	19-та Всеукраїнська наукова конференція «Актуальні питання історії науки і техніки 28-30 жовтня 2020 р., Київ	Матеріали 19-ї Всеукраїнської наукової конференції «Актуальні питання історії науки і техніки» (м. Київ, 28 – 30 жовтня 2020 р.) / Відп. ред. Гріффін Л.О. : Асоц. праців. музеїв тех. проф. ; Ін-т досл. наук.-тех. потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України ; Нац. історич. музей «Київська фортеця» ; Держ. політех. музей при НТУУ «КПІ» ; Акад. інж. наук України ; Акад. наук вищої освіти України. – К. : Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК, 2020. – 304 с.
2	Маринченко Г.М.	Становище і розвиток вищої освіти Південної України на початку ХХІ століття.	V Міжнародна науково-практична конференція «Південь України у вітчизняній та європейській історії», 17-18 вересня 2020 р. м. Одеса, Україна	
3	Маринченко Г.М.	Система образования Украины в контексте послевоенных кризисов 1918–1922	Mezinárodní konference Od krize ke krizi: Československo a Evropa 1918–1922, 24.–25. září 2020, Praha, Czech Republic	
4	Маринченко Г.М.	«Карти Пассаторе» на уроках суспільствознавчих дисциплін	VII Всеукраїнська науково-практична конференція: «Актуальні питання методики викладання суспільних та гуманітарних дисциплін в умовах розбудови сучасної школи», 1-3 жовтня 2020 р., м. Суми, Україна	
5	Маринченко Г.М.	Патріотичне виховання студентів-істориків під час вивчення курсів професійного спрямування (теорія та методика навчання) в	II Всеукраїнській науково-практичній конференції «Патріотичне виховання особистості в умовах сучасного освітнього простору: досвід,	

		умовах дистанційної освіти	тенденції та проблеми», 12-13 листопада 2020 р. м. Миколаїв, Україна	
6	Маринченко Г.М.	Використання археологічних пам'яток в навчальному процесі в середній школі	Всеукраїнській науково-практичній конференції «П'ять археологічні читання пам'яті видатного вченого-археолога В. О. Круца», 25 листопада 2020 р., м. Умань, Україна	
7	Маринченко Г.М.	Організація навчального процесу в закладах освіти в умовах дистанційного навчання	III Всеукраїнський відкритий науково-практичний онлайн-форум «Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії», 25-26 листопада 2020 р., Україна	
8	Маринченко Г.М.	Європейський вплив на розвиток освіти України у XVIII – XIX ст.	Всеукраїнської наукової конференції «Соціально-економічний і політичний розвиток країн Східної Європи у XVIII – XIX ст.», 27 листопада 2020 р. м. Умань, Україна	
9	Маринченко Г.М.	Засоби організації комунікації між учасниками навчального процесу в закладах вищої освіти в умовах дистанційного навчання	Науково-теоретична конференція з нагоди 150 річчя з дня народження Агатангела Юхимовича Кримського, 03 грудня 2020 р. м. Володимир-Волинський, Волинська область	
10	Пархоменко В.А	Червоний та білий терор в Катеринославі (1919-1921): за спогадами З.Ю. Арбатова	Південь України у вітчизняній та європейській історії. 5-а Міжнародна науково-практична конференція. 17-18 вересня 2020 р., м. Одеса	Південь України у вітчизняній та європейській історії. Матеріали 5-ї Міжнародної науково-практичної конференції. 17-18 вересня 2020 р., м. Одеса. - Одеса: Екологія, 2020.- С.92-96.
11	Хрящевська Л.М.	Використання матеріалів наукової періодики під час вивчення курсу «Історія країн Сходу» (Журнали «Азія і Африка сьогодні», «Схід»)	Актуальні питання методики викладання суспільних та гуманітарних дисциплін в умовах розбудови сучасної школи. 1-2 жовтня 2020 р. Суми	

12	Буглай Н.М.	«Карпатський євро регіон у системі українсько-польської взаємодії»	The world of science and innovation (11-13 листопада), Лондон, Великобританія	The 4 th International scientific and practical conference “The world of science and innovation” (November 11-13, 2020) Cognum Publishing House, London, United Kingdom. 2020. P. 266-271.
13	Ласінська М.Ю.	Богданівка – табір смерті на Миколаївщині.	II Міжнародний історичний хакатон. – 14-16 листопада, Мінськ, Білорусь.	
14	Ласінська М.Ю.	До проблеми створення віртуального музею «Табір смерті - Богданівка »	Міжнародна он-лайн конференція «Богданівські читання - 2020», 21 грудня 2020 р.	
15	Смирнов О.І.	Вікторівське святилище, попередні висновки досліджень		«Миколаївщина і Північне Причорномор'я: історія і сучасність». До сторіччя Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова. 9 жовтня 2020.
16	Ткаля О.В.	Перспективи медіації в адміністративному судочинстві	<i>Могілянські читання – 2020: Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти, м. Миколаїв, 16-20 листопада 2020р.</i>	<i>XXIII Всеукраїнська науково-методична конференція «Могілянські читання – 2020: Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти». Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2020.</i>
17	Маринченко Г.М.	слухач	XV Міжнародна науково-практична конференція «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору» 26-28 листопада 2020 р. м. Київ, Україна	
18	Маринченко Г.М.	Особливості підготовки до уроку історії в класі з інклюзивною формою навчання	Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні тенденції та концептуальні напрями розвитку інклюзивних практик» 20-21 квітня 2021 р., м. Мелітополь, Україна	
19	Маринченко Г.М.	Формування критичного мислення студентів під	Міжнародна науково-практична конференція «Globalization of scientific	

		час дистанційного навчання	knowledge: international cooperation and integration of sciences» 7 травня 2021 р. Відень, АУТ	
20	Маринченко Г.М.	Боротьба з релігією на Миколаївщині в 1959 р. (за матеріалами начальника управління КДБ при РМ УРСР по Миколаївській області)	XI Міжнародній науковій конференції «Аркасівські читання: історичні та краєзнавчі дослідження: виклики та перспективи»» 21-23 травня 2021 р. м. Миколаїв, Україна	
21	Маринченко Г.М.	Rory's Story Cubes на уроках історії	VIII Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні питання методики викладання суспільних та гуманітарних дисциплін в умовах розбудови сучасної школи» 25-26 березня 2021 р. м. Суми, Україна	
22	Маринченко Г.М.	Особливості організації навчання та комунікації між учасниками навчального процесу у ЗВО в умовах дистанційного навчання	Міжрегіональна науково-практична онлайн-конференції «Сучасна освіта: проблеми, реалії та перспективи» 29 квітня 2021 р. м. Миколаїв,	
23	Нефьодов Д. В.	Інструментарій сервісу GOOGLE CLASSROOM у навчальному процесі: раціональне використання та шляхи подальшого впровадження	Міжрегіональна науково-практична онлайн-конференції «Сучасна освіта: проблеми, реалії та перспективи» 29 квітня 2021 р. м. Миколаїв	
24	Хрящевська Л.М.	Особливості впливу соціокультурних чинників на зростання значення міст Південної України	XI Міжнародній науковій конференції «Аркасівські читання: історичні та краєзнавчі дослідження: виклики та перспективи» 21-23 травня 2021 р. м. Миколаїв, Україна	
25	Хрящевська Л.М.	Етнографічна навчальна практика: підготовка студентів до фахової та практичної діяльності	Міжрегіональна науково-практична конференція «Сучасна освіта: проблеми, реалії та перспективи» 29 квітня 2021 р. м. Миколаїв	

26	Пархоменко В.А.	Діяльність міністерства народної освіти УНР у спогадах С.	Міжрегіональна науково-практична конференція «Сучасна освіта: проблеми, реалії та перспективи» 29 квітня 2021 р. м. Миколаїв	Збірник тез міжрегіональної науково-практичної конференції «Сучасна освіта: проблеми, реалії та перспективи» 29 квітня 2021 р. м. Миколаїв. С. 110-114.
27	Пархоменко В.А.	Ризька мирна угода 1921 р. у спогадах І. Мазепи.	Ольвійський форум-2021. 15-а Міжнародна наукова конференція. 10-13 червня 2021 р. м. Миколаїв	Тези Міжнародної наукової конференції Ольвійський форум-2021. (10-13 червня 2021 р. м. Миколаїв.). Миколаїв: ЧНУ ім. П. Могили, 2021. С.27-28.
28	Горбенко К.В.	Матеріали городища Дикий Сад в контексті взаємозв'язків спільнот епохи пізньої бронзи Циркумпонтійського регіону	Міжнародна археологічна конференція «БОРИСФЕНІКА II Археологічні дослідження острова Березань в контексті Європейської історії» (пам'яті В.В. КРУТІЛОВА) Миколаїв, 5-7 травня 2021 р.	Борисфеніка II: пам'яті В.В.Крутілова (археологічні дослідження острова Березань у контексті європейської історії), 5-6 травня 2021 р. Миколаїв: НДЦ "Лукомор'є", 2021. 124 с. С. 14-17.
29	Горбенко К.В.	ГОСПОДАРСЬКЕ ПРИМІЩЕННЯ № 13-А «БЛИЖНЬОГО ПЕРЕДМІСТЯ» ГОРОДИЩА ДИКИЙ САД	XI МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ «АРКАСІВСЬКІ ЧИТАННЯ. ІСТОРИЧНІ ТА КРАЄЗНАВЧІ ДОСЛІДЖЕННЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ» Миколаїв 21-23 травня 2021 р.	
30	Буглай Н.М.	Тенденції професійної підготовки фахівців в країнах Європейського освітнього простору	«Сучасна освіта: проблеми, реалії та перспективи». Матеріали Міжрегіональної науково-практичної онлайн-конференції (м. Миколаїв, 29 квітня 2021 року).	«Сучасна освіта: проблеми, реалії та перспективи». Матеріали Міжрегіональної науково-практичної онлайн-конференції (м. Миколаїв, 29 квітня 2021 року) / [за заг. ред. д.і.н., проф. Н. О. Рижевої]. — Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2021. — С. 15-21. (у співавторстві) - електронний варіант.
31	Буглай Н.М.	Польсько-словацькі єврорегіони: пріоритетні напрями співпраці	Міжнародна наукова онлайн-конференція «Актуальні проблеми історії та міжнародних	Польсько-словацькі єврорегіони: пріоритетні напрями співпраці // Міжнародна наукова

			відносин» (до 70-річчя д.і.н., проф. С.В. Віднянського) 23 квітня 2021 р.	онлайн-конференція «Актуальні проблеми історії та міжнародних відносин» (до 70-річчя д.і.н., проф. С.В. Віднянського) – 23 квітня 2021 р. (Ужгородський національний університет, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка)
32	Маринченко Г.М.	слухач	XV Міжнародна науково-практична конференція «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору» 26-28 листопада 2020 р. м. Київ, Україна	
33	Маринченко Г.М.	Особливості підготовки до уроку історії в класі з інклюзивною формою навчання	Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні тенденції та концептуальні напрями розвитку інклюзивних практик» 20-21 квітня 2021 р., м. Мелітополь, Україна	
34	Маринченко Г.М.	Формування критичного мислення студентів під час дистанційного навчання	Міжнародна науково-практична конференція «Globalization of scientific knowledge: international cooperation and integration of sciences» 7 травня 2021 р. Відень, AUT	
35	Маринченко Г.М.	Боротьба з релігією на Миколаївщині в 1959 р. (за матеріалами начальника управління КДБ при РМ УРСР по Миколаївській області)	XI Міжнародній науковій конференції «Аркасівські читання: історичні та краєзнавчі дослідження: виклики та перспективи»» 21-23 травня 2021 р. м. Миколаїв, Україна	
36	Маринченко Г.М.	Rory's Story Cubes на уроках історії	VIII Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні питання методики викладання суспільних та гуманітарних дисциплін в умовах розбудови сучасної школи» 25-26 березня 2021 р.	

			м. Суми, Україна	
37	Маринченко Г.М.	Особливості організації навчання та комунікації між учасниками навчального процесу у ЗВО в умовах дистанційного навчання	Міжрегіональна науково-практична онлайн-конференція «Сучасна освіта: проблеми, реалії та перспективи» 29 квітня 2021 р. м. Миколаїв,	
38	Нефьодов Д. В.	Інструментарій сервісу GOOGLE CLASSROOM у навчальному процесі: раціональне використання та шляхи подальшого впровадження	Міжрегіональна науково-практична онлайн-конференція «Сучасна освіта: проблеми, реалії та перспективи» 29 квітня 2021 р. м. Миколаїв	
39	Хрящевська Л.М.	Особливості впливу соціокультурних чинників на зростання значення міст Південної України	XI Міжнародній науковій конференції «Аркасівські читання: історичні та краєзнавчі дослідження: виклики та перспективи» 21-23 травня 2021 р. м. Миколаїв, Україна	
40	Хрящевська Л.М.	Етнографічна навчальна практика: підготовка студентів до фахової та практичної діяльності	Міжрегіональна науково-практична конференція «Сучасна освіта: проблеми, реалії та перспективи» 29 квітня 2021 р. м. Миколаїв	
41	Кузовков В.В.	ОЛАФ ТРЮГТВАСОН: НОРВЕЗЬКИЙ КОНУНГ НА ШЛЯХУ «З ВАРЯГ У ГРЕКИ»	XI МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ «АРКАСІВСЬКІ ЧИТАННЯ. ІСТОРИЧНІ ТА КРАЄЗНАВЧІ ДОСЛІДЖЕННЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ» Миколаїв 21-23 травня 2021 р.	
42	Кузовков В.В.	УЗБЕРЕЖЖЯ ДНІПРОВСЬКО-БУЗЬКОГО ЛИМАНУ У КОНТЕКСТІ СХІДНИХ ПОХОДІВ КНЯЗЯ СВЯТОСЛАВА (964 – 972)	Міжнародна археологічна конференція «БОРИСФЕНІКА II Археологічні дослідження острова Березань в контексті Європейської історії» (пам'яті В.В. КРУТІЛОВА) Миколаїв, 5-7 травня 2021 р.	Борисфеніка II: пам'яті В.В.Крутілова (археологічні дослідження острова Березань у контексті європейської історії), 5-6 травня 2021 р. Миколаїв: НДЦ «Лукомор'є», 2021. 124 с. С.

43	Рижева Н.О.	Роль видатних краєзнавців Півдня України у розвитку музейної справи	XV-а Всеукраїнська науково-практична конференція «Український технічний музей: історія, досвід, перспективи» 27 травня 2021 р., м. Київ, Україна	
44	Рижева Н.О.	Формування здобувачами вищої освіти культури наукового пошуку (на основі електронних ресурсів)	«Сучасна освіта: проблеми, реалії та перспективи». Матеріали Міжрегіональної науково-практичної онлайн-конференції (м. Миколаїв, 29 квітня 2021 року).	

Організація та проведення конференцій

№	Назва	Дата та місце проведення	Члени організаційного комітету
1	19-та Всеукраїнська наукова конференція «Актуальні питання історії науки і техніки»	28-30 жовтня 2020 р., Київ	<i>Гріффен Леонід Олександрович</i> , д.т.н., проф., президент Асоціації працівників музеїв технічного профілю – голова Оргкомітету <i>Литвинко Алла Степанівна</i> , д-р істор. наук, пров. наук. співр. Інституту досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва, заступник голови Оргкомітету <i>Константинов Володимир Олександрович</i> , канд. техн. наук, ст. наук. співр. Національного історико-архітектурного музею «Київська фортеця», відповідальний секретар Оргкомітету <i>Корнієнко Олександр Миколайович</i> , д-р іст. наук, канд. техн. наук, провідний науковий співробітник ІЕЗ ім. Патона, член Оргкомітету <i>Новікова-Вигран Оксана Сергіївна</i> , генеральний директор Національного історико-архітектурного музею «Київська фортеця», член Оргкомітету <i>Пилипчук Олег Ярославович</i> , д-р біол. наук, проф., зав. каф. Державного університету інфраструктури та технологій, член Оргкомітету <i>Писаревська Наталія Володимирівна</i> , директор Державного політехнічного музею при НТУУ «КПІ», член Оргкомітету <i>Рижева Надія Олександрівна</i> , д-р істор. наук, проф., зав. каф. історії Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського, член Оргкомітету <i>Савчук Варфоломій Степанович</i> , д-р істор. наук, проф., професор Дніпропетровського національного університету, член Оргкомітету
2	Он-лайн конференція	21 грудня 2020 р.	Гольденберг Михайло Давидович; Левченко Лариса Леонідівна;

	«Богданівські читання 2020»	м.Миколаїв (МНУ імені В.О. Сухомлинського)	Олексюк Олеся Миколаївна; Ласінська Маріанна Юріївна; Сугацька Наталія Василівна; Щукін Володимир Володимирович;
3	Міжрегіональна науково-практичну онлайн-конференцію «Сучасна освіта: проблеми, реалії та перспективи».	29 квітня 2021 р. м.Миколаїв (МНУ імені В.О. Сухомлинського)	<p><i>Будак Валерій Дмитрович</i>, ректор Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського, доктор технічних наук, академік Національної Академії педагогічних наук України, <i>голова оргкомітету.</i></p> <p><i>Сокульська Наталія Вікторівна</i>, в. о. директора департаменту освіти і науки Миколаївської обласної державної адміністрації – начальник управління дошкільної, загальної середньої, корекційної та позашкільної освіти</p> <p><i>Овчаренко Анатолій Володимирович</i>, к. ф.-м. н., доцент, перший проректор Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського.</p> <p><i>Кузнецова Олена Анатоліївна</i>, к. пед. н., доцентка, проректор із науково-педагогічної роботи Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського.</p> <p><i>Олексюк Олеся Миколаївна</i>, к. пед. н., доцентка, декан факультету педагогіки та психології Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського.</p> <p><i>Рижєва Надія Олександрівна</i>, д. і. н., професорка, завідувачка кафедри історії Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського, <i>заст. голови оргкомітету.</i></p> <p><i>Буглай Наталя Михайлівна</i>, д. і. н., в. о. професора кафедри історії Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського.</p> <p><i>Заскалета Світлана Григорівна</i>, д. пед. н., професорка кафедри англійської мови та літератури Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського.</p> <p><i>Пархоменко Владислав Анатолійович</i>, д. і. н., доцент кафедри історії Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського.</p> <p><i>Маринченко Ганна Миколаївна</i>, к. і. н., ст. викладачка кафедри історії Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського.</p> <p><i>Моцак Світлана Іванівна</i>, к. пед. н., доцентка, в. о. завідувача кафедри <i>всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.</i></p>

			<p><i>Горохівський Петро Іванович</i>, к. пед. н., професор, завідувач кафедри всесвітньої історії та методик навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.</p> <p><i>Барвінок Ольга Володимирівна</i>, к. і. н., доцентка кафедри всесвітньої історії та методик навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.</p> <p><i>Кузовова Наталія Миколаївна</i>, к. і. н., доцентка, завідувачка кафедри історії, археології та методики викладання Херсонського державного університету.</p> <p><i>Осадчий В'ячеслав Володимирович</i>, д. пед. н., професор, завідувач кафедри інформатики та кібернетики Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.</p> <p><i>Ордіна Лариса Леонідівна</i>, к. пед. н., доцентка кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету права та лінгвістики Білоцерківського національного аграрного університету.</p>
4	XV-а Всеукраїнська науково-практична конференція «Український технічний музей: історія, досвід, перспективи»	27 травня 2021 р., м. Київ, Україна	Гріффен Леонід Олександрович Константинов Володимир Олександрович Корнієнко Олександр Миколайович Новікова-Вигран Оксана Сергіївна Писаревська Наталія Володимирівна Рижєва Надія Олександрівна Титова Олена Миколаївна
5	XII Всеукраїнська науково-практична конференція «Наука. Студентство. Сучасність. Професійне становлення майбутнього фахівця в умовах викликів сьогодення: реалії, проблеми, перспективи вирішення»	12 травня 2021 р. Миколаїв	Будак Валерій Дмитрович Бех Іван Дмитрович Сисоєва Світлана Олександрівна Олексюк Оксана Євгенівна Нефьодов Дмитро Валерійович та ін.

Виконання грантових програм, госпрозрахункових тем

№	Назва програми / теми	Підстава виконання (договір, угода, наказ тощо)	Виконавці	Освоєні кошти	Одержаний результат
1	Наукове дослідження історії Миколаївського економічного ліцею № 2 Миколаївської	Наказ 371 від 22.09.2020 р.	Рижєва Н. О., Нефьодов Д. В.	6000грн	Проведено наукове дослідження історії Миколаївського

	міської ради Миколаївської області «Миколаївський економічний ліцей № 2: історичний поступ та сьогодення»				економічного ліцею № 2 Миколаївської міської ради Миколаївської області «Миколаївський економічний ліцей № 2: історичний поступ та сьогодення»
2	Виконання робіт із наукового редагування монографії Л. Левченко «Миколаївщина у вирі революційних подій: травень 1918 р.- квітень 1919 р.»	Договір № 3 від 27.10.2020 р. із ТОВ фірмою «Ліон». Наказ № 433 від 30.10.2020 р. ректора МНУ імені В.О. Сухомлинського «Про надання платних послуг у сфері наукової та науково-технічної діяльності».	Пархоменко В.А.	2000 грн.	Висновок про відповідність викладеної інформації історичній дійсності, фактажу, хронологічній послідовності, врахування тенденцій сучасної історичної науки при аналізі проблематики змісту праці.
3	Виконання робіт із наукового редагування монографії О. Лагошняка «Південний Буг: від козацьких переправ до сучасних мостів»	Договір № 3 від 27.10.2020 р.	Буглай Н.М	2000 грн	Висновок про відповідність викладеної інформації історичній дійсності, фактажу, хронологічній послідовності, врахування тенденцій сучасної історичної науки при аналізі змісту.
4	Розробка полімерної композиції для консервування поверхонь вапнякових фундаментів стародавніх споруд, на прикладі будівельних залишків	Договір № 111 від 26.06.2020 між університетом та ІА НАН України Наказ ректора МНУ на відкриття теми № 252, від 03 липня 2020.	Дінжос Р.В. Горбенко К.В. Смирнов О.І. Кузовков В.В.	19200,00 грн. (Дев'ятн адцять тисяч двісті грн. 00 коп.).	розробка полімерної композиції для консервування поверхонь вапнякових фундаментів стародавніх

	городища Дикий Сад	Наказ ректора МНУ на виконання теми № 253, від 06 липня 2020.			споруд Модель андгезивних характеристик вапнякових поверхонь; Експерименталь не визначення стійкості розробленої полімерної композиції.
5	Розробка матеріалів для промоційного туру в рамках Програми розвитку туристичної галузі м. Миколаєва до 2020 року	Договір № 334/02.02.01-34/02/20 від «25» серпня 2020 р. із Виконавчим комітетом Миколаївської міської ради про надання консультаційних послуг в галузі інженерії (надання послуг з розробки матеріалів для промоційного туру) в рамках виконання заходу з організації промоційних турів Програми розвитку туристичної галузі м. Миколаєва до 2020 року, затвердженої рішенням Миколаївської міської ради від 14.03.2019 № 51/4. Наказ ректора МНУ імені В.О.Сухомлинського від 02.09.2020 р. № 309 «Про відкриття науково-дослідної госпдоговірної теми» Наказ ректора МНУ імені В.О.Сухомлинського від 02.09.2020 р. № 310 «Про виконання	Кузовков В.В. Горбенко К.В. Смирнов О.І. Хрящевська Л.М.	20000 грн. 00 коп. (Двадцять тисяч грн., 00 коп.).	Розробка матеріалів для промоційного туру. класифікація наукових матеріалів археологічних пам'яток; модель історико-культурного розвитку населення Миколаївського півострову за добу епохи пізньої бронзи та античності карта-схема промоційного туру (підготовка до друку); тексти промоційного туру (підготовка до друку); фото-матеріали промоційного туру (підготовка до друку);

		науково-дослідної госпдоговірної теми»			
6		Договір № 113 від 24.11.2020 між університетом та ІА НАН України науково-технічні послуги в галузі інженерії Наказ ректора МНУ імені В.О.Сухомлинського від 27.11.2020 № 467	Кузовков В.В. Горбенко К.В. Смирнов О.І.	19800,00 грн. (Дев'ять адцять тисяч вісімсот грн. 00 коп.).	Складання історичної довідки та карти розташування археологічних пам'яток в адміністративни х межах Жовтневого району Миколаївської області вздовж траси М- 14
7	«Типологічна, історико-культурна та хронологічна інтерпретація археологічних матеріалів городища фінального бронзового віку «Дикий сад та античного городища «Березань».	Підстава виконання (договір, угода, наказ тощо):	Виконавці: Горбенко К.В., Кузовков В.В., Смирнов О.І., Хрящевська Л.М.	41000 грн. (сорок одна тисяча гривень)	Історико- культурна та хронологічна класифікація археологічних матеріалів. Нові знання про розташування археологічних об'єктів на території городищ (Дикий Сад та Березань).
			Разом за навчальний рік	110 тисяч	

Договори, угоди про міжнародне співробітництво

Країна-партнер (за алфавітом)	Установа-партнер	Тема співробітництва	Документ, в рамках якого здійснюється співробітництво, термін його дії	Практичні результати від співробітництва
1	2	3	4	5
Німеччина	Institut für Prähistorische Archäologie Freie Universität Berlin.	Археологічні дослідження на території Півдня України. Аналіз керамічного посуду городища Дикий Сад Керівник Горбенко К.В.	Договір про співпрацю до 2020 року Проект «Ранні кочовики та їх посуд. Аналізи кераміки для реконструкції соціально-економічних умов мобільних співтовариств у Північному Причорномор'ї між 1000 та 600 рр. до н.е.» (номер проекту 90216), що виконується при підтримці Фонду Фольксваген. до літа 2019 року	Створення електронної бази керамічного посуду з колекції городища Дикий Сад (67 фрагментів). Проведено обробку фотографій та графічних рисунків керамічного посуду. Уточнено термінологію типів керамічного посуду англійською мовою. Проведено реконструкцію палеокліматичних умов епохи фінального бронзового віку. Зміни клімату у регіоні вплинули на культурно-історичні процеси та привели до появи нових археологічних культур (кіммерійці та скіфи) та зміни у господарстві (перехід від осілого землеробського укладу до кочового).
Німеччина	Дослідницький центр Східної Європи Бременського університету (м. Бремен)	Примусова праця українців під час Другої світової війни.	Угода про співпрацю укладена у лютому 2016 р. Термін дії – 5 років.	Розробка проекту для організації та проведення німецько-українського наукового семінару у Бремені, 2019 р.
Німеччина	Документаційний центр з вивчення історії порохової фабрики Лібенау (м.Лібенау)	Історії примусової праці населення Миколаївщини на військово-промислових об'єктах Третього рейху.	Угода про співпрацю укладена у квітні 2011 р. Термін дії необмежений	Розробка проекту для організації та проведення німецько-українського наукового семінару у Лібенау, 2019 р.
Білорусь	Мозирський державний педагогічний університет імені І.П. Шам'якіна	Проведення спільних досліджень і підготовка навчальних, методичних і наукових публікацій.	Договір про співпрацю укладено в травні 2019 р. Термін дії – 3 роки.	Навчально-методична база для виконання курсових, дипломних та дисертаційних робіт. Спільні конференції і семінари. Стажування та інших видів підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу. Залучення провідних фахівців до читання лекцій, консультацій та інших видів

				діяльності в рамках співробітництва.
Польща	Інститут археології Варшавського університету	Організація спільних дослідницьких проєктів в області археології	Договір про співпрацю у процесі підписання. Термін дії – 5 років.	Спільні розкопки і інтердисциплінарні дослідження на різних археологічних об'єктах в Україні Спільні підводно-археологічні дослідження в Україні; Дослідження архівів і археологічних колекцій в Україні й в Польщі, пов'язаних з конкретними об'єктами спільних досліджень; Використання новітніх технічних засобів під час проведення спільних досліджень; Обробка і публікація результатів спільних дослідницьких робіт; Організація і проведення спільних конференцій і симпозіумів; Організація виставок, що популяризували результати спільних досліджень в Україні й в Польщі. Науковий обмін співробітниками і взаємна

Завідувач кафедри історії

Н. О. Рижева